

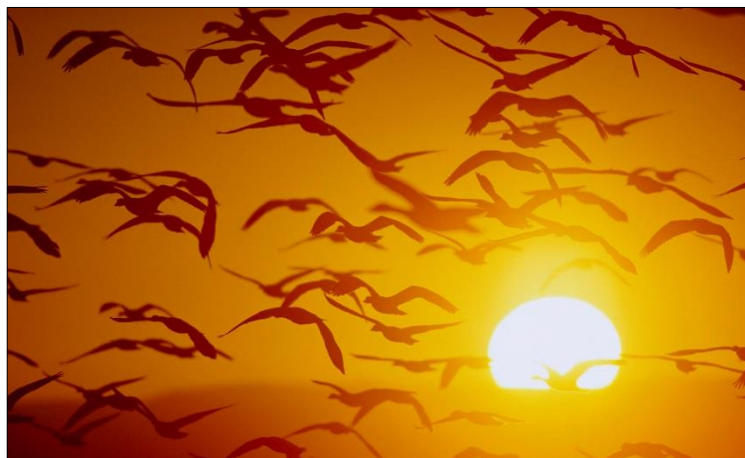
Til den, der står
over for at skulle
miste en nærtstående.

Ud over informationen i denne folder, står vi naturligvis altid til rådighed med støtte, råd og vejledning.

Det er meget individuelt, hvordan det er for pårørende at opleve dødsprocessen hos deres nærmeste, og vi kan ikke løfte sorgen og alle de svære følelser af dig. Men vi kan være sammen med dig om dem, og vi vil gerne hjælpe dig med at forstå hvad det er der sker, og hvad du måske vil se hos den døende – og ikke mindst hvad du kan gøre for den døende.

Det er vigtigt at understrege, at døden er individuel. Nogle mennesker dør hurtigt, andre har et længere dødsforløb. Nogle dør roligt og fredfyldt, mens andre skal kæmpe mere med f.eks. uro, smerter eller andet ubehag. Vi samarbejder altid tæt med lægen om at lindre ubehagelige symptomer.

Her følger nogle af de mest almindelige symptomer og tilstande man ser hos døende, men som sagt kan der være mange variationer.

Træthed:

Fysisk træthed starter som regel på et tidligt tidspunkt, og tager til jo mere man nærmer sig døden. Den døende vil derfor blive mere og mere sengeliggende, og sove mere og mere.

Der er ofte tale om en træthedsfølelse/udmattelse, som ikke forsvinder ved hvile, så trætheden går ikke over selv om man hviler.

Organerne lukker ned:

Hjerte- og lungefunktionen svækkes, og man kan derfor se hævelser, blåmarmorering af især ben, og huden kan blive kølig.

Vejrtrækningen kan blive uregelmæssig og med lange pauser. Der kan komme hørlig sekretophobning i bronkierne.

Urinproduktionen falder, og kan helt ophøre.

Mave-tarmkanalens evne til at omsætte maden svækkes.

Uro:

Uro eller sitren og spjæt i kroppen kan skyldes smerter, angst eller andre ubehagelige følgetilstande, men det skyldes også ofte påvirkning af centralnervesystemet. Så selv om man behandler angst og smerter, kan man ikke altid få det til at ophøre.

Mad og drikke:

Efterhånden mister den døende lyst til mad og drikke, - ofte til stor bekymring for de pårørende.

I starten vil vi tilbyde "ønskekost" og små, hyppige måltider, men efterhånden vil det blive meningsløst fortsat at presse på, enten fordi den døende bliver uklar, eller fordi vedkommende afviser maden.

Man må aldrig forsøge at indgive mad og drikke, medmindre den døende er ved fuld bevidsthed og kan forstå, samarbejde og acceptere måltidet.

Ud over den store risiko der er for fejlsynkning, og det voldsomme ubehag det medfører, er der andre gode grunde til ikke at presse unødigt på:

- Når kroppen ikke får mad, starter i stedet en fedtforbrænding. Det øger surhedsgraden i kroppen, og det opleves som velvære
- Mave/tarmkanalen får problemer med at omsætte maden, og det kan give kvalme, opkastning, ubehag og smerter
- Væske udskilles dårligt på grund af svigtende nyrefunktion, og væsken kan i stedet ophobes i kroppen, f.eks. i lungerne, og give anledning til øget sekret og vejrtrækningsbesvær. Den døende lider ikke under væskemanglen, ud over gener som tørre læber, gummer og slimhinder i munden. Dette kan effektivt lindres med læbepomade og ved hyppigt at fugte munden med vand.

Sanserne svækkes:

Sanserne svækkes, men hørelsen bevares – måske helt til det sidste. Det er vigtigt at vide, så man i respekt ikke taler hen over hovedet på den døende, og ikke taler om eller til den døende på en måde, man ellers ikke ville have gjort. Følesansen og hørelsen er de sidste sanser der forsvinder.

Til allersidst:

Den døende glider som regel langsomt over i bevidstløshed.

De bliver ofte "spids" over næsen, og huden voksagtig bleg.

Vejrtrækningen kan veksle mellem hurtige dybe åndedrag og lange pauser, for til allersidst at blive meget overfladisk og til sidst ophøre.

Hvad kan man som pårørende gøre?

Nærvær:

Noget af det vigtigste du kan give den døende, er dit nærvær. Det skaber ro og tryghed at have en nærtstående ved sin side.

Den døende kan med stor sandsynlighed både føle og høre dig, også selv om vedkommende tilsyneladende sover.

Tal til den døende, få sagt det du gerne vil, eller tal om nære ting, familien, dagligdagen, minder.

I hvor stort et omfang man har kræfter eller overskud til at være til stede er individuel, og det er helt naturligt, at man har brug for pauser.

Er man flere pårørende, kan det være en god ide at aftale en turnusordning, så man ikke udmattes, - eller er for mange besøgende på samme tid.

Du har mulighed for at låne en gæsteseng på Caspershus, så du kan hvile og sove, og samtidig være tæt på.

Der er løbende plejeopgaver og lindrende behandling der skal udføres døgnet igennem af plejepersonalet i lejligheden, men det kan ofte planlægges på tidspunkter, der forstyrrer jeres samvær mindst muligt.

Hvad kan man som pårørende gøre?

Plejeopgaver:

Nogle pårørende kan have behov for at medvirke i nogle af de plejemæssige gøremål, andre vil helst ikke – og begge dele er helt naturligt og OK.

Ønsker du at medvirke, skal du blot aftale det med plejepersonalet. Du kan f.eks. være med til at fugte den døendes læber og mund med vand, smøre creme på huden, massere fødder, barbere, frisere.

Overvejelser:

I som familie ved bedst hvad der er vigtigt for den døende og for jer selv.

Vi nævner her blot nogle af de overvejelser, vi har erfaring for pårørende i samme situation har haft:

- Ønske om at få besøg af en præst eller anden repræsentant for sin tro
- Ønske om noget bestemt tøj, den døende skal have på når døden er indtruffet
- Traditioner, ritualer eller ønsker i forbindelse med det forestående dødsfald, som man har brug for hjælp til at imødekomme?
- Er der nogen der skal ringes til, tales med, besøges af?
- Har I behov for at tale om hvad der skal gøres, når døden er indtruffet?

Når døden er indtruffet:

Udsyngning:

Caspershus medvirker og forestår gerne, hvis familien til en afdød ønsker at afholde en mindestund.

Mindestundens indhold kan være individuel.

Den kan f.eks. have et bibelsk indhold med salmer og bøn, eller den kan indeholde mindeord og sang – eller en kombination af begge.

Caspershus har foldere med forslag til begge former.

Dødsattest:

Lægen kan efter 6 timer efter dødens indtræden syne den afdøde og udfylde dødsattesten.

Bedemand:

I som pårørende skal selv kontakte bedemanden og aftale tidspunkt for afhentning af den afdøde og dødsattest.

Bedemanden kan rådgive om det videre forløb.

Bisættelse/begravelse:

Caspershus deltager ved bisættelse/begravelse, medmindre det er praktisk umuligt, eller hvis I udtrykker ønske om, at kun de nærmeste skal være til stede.

Vi står altid til rådighed:

Hold dig aldrig tilbage for at kontakte personale eller ledelse, hvis du har spørgsmål eller er utryk.

Caspersvej 7
9900 Frederikshavn
Tlf. 9842 4355

info@caspershus.dk
www.caspershus.dk